

НИКОЛАЙ РАЙНОВ
КНЯГИНЯ МАГЪОСНИЦА
НЕМСКА ПРИКАЗКА

chitanka.info

Един цар имал петнадесет синове. Те били свадливи. Още додето бил жив баща им, почнали да се карат как да си разделят царството. По-големите искали по-просторни области, а на другите давали малки късове земя. За най-малкия син не оставало нищо. Макар че тоя дележ бил на шега, най-малкият княз се ядосал. Той казал на баща си, че не иска да остане при своите братя, а желае да тръгне по света — да си дири щастието. В началото царят го не пускал, но синът настоявал толкова много, че най-сетне бащата се съгласил.

Князът тръгнал на път. След дълго странстване и много приключения той стигнал в двореца на един великан. Постъпил на служба при него. Великанът имал кози, които пасял сам. Те не били обикновени кози: едри били колкото елени. Всяка давала по десет литра мляко на ден. На заранта, когато повел козите да ги пасе, великанът казал на княза:

— Днес ще изчистиш обора. Друга работа ти не давам, за да разбереш, че си попаднал при добър господар. Но ще изчистиш обора добре: да свети от чистота.

— На драго сърце — рекъл царският син.

— И друго нещо ще ти кажа. Запомни, че не бива да влизаш в стаите, които са разположени зад твоята спалня. Инак ще те накажа със смърт.

И великанът отвел козите на паша. Князът си помислил:

— Наистина, моят господар е много добър. Но няма защо да бързам. Има време. За половин час ще му изчистя обора.

И той тръгнал да се разхожда из двореца, като си свиркал и тананикал. Когато стигнал до една от стаите, в които му било забранено да влиза, той се спрял и си рекъл:

— Не е зле да надзърна все пак в тия стаи, каквото и да казва исполинът. Навярно в тях има нещо любопитно, което би трябвало да видя, но моят господар го крие.

Той влязъл в първата стая. Там врял един закачен котел, но под него нямало огън. Какво ли има в него? Някаква лъскава вода. Князът си потопил един кичур от косата в котела. Кичурът станал като мед.

— Вкусна е тая чорба — си казал момъкът. — Който сръбне от нея, ще му порасне медна човка.

Сетне влязъл в друга стая. И там кипял котел: и под него нямало огън.

— Да опитам и това вариво! — рекъл князът. Потопил си друг кичур в течността. Кичурът се посребрил.

— Скъпа е тая супа — си казал момъкът. — У нас не готвят такава супа.

Влязъл в трета стая. Там също врял голям котел. И под него нямало никакъв огън. Като си потопил един кичур от косата в течността, князът видял, че кичурът се е позлатил.

— Бива си я и тая чорба — си казал князът. — Ако се топна цял в нея, нито татко ще ме познае, нито братята ми. Ще стана цял златен, като някоя статуя. Само ме е страх да не би да се сваря.

Излязъл и от тая стая. Имало още една. Там пък що ли се намира? Ако в тази стая ври злато, навярно в другата ще се топят елмази. Князът влязъл в последната стая. Там нямало котел, но на една пейка седяла хубава мома и плетяла златни дантели, които украсявала с бисер.

— Ти си много хубава — рекъл князът. — Как ти е името? Отде си? Защо си затворена в тази стая?

Момата отвърнала:

— Името ми е Изолда. Аз съм царска дъщеря. Исполинът, чийто е тоя дворец, ме грабна преди година и ме затвори тука. Той ме научи на разни магии. Иска да ме омъжи за своя син, който странства далече по света.

— Че защо не избягаш? Защо търпиш това позорно робство?

— Да избягам ли? Често съм мислила за бягство, но от исполина не можеш да избягаш. Той ще те настигне и ще те разкъса. Неговите слуги са страшни. Не си ли ги виждал?

— Не съм, защото съм едва от снощи на служба при него. И аз съм царски син. Тръгнах по приключения и попаднах в тоя дворец. Изглежда, че исполинът е добър човек.

— Ще му видиш след ден-два добротата. Бог да ти е на помощ. При ужасен господар си попаднал. Той е човекоядец.

— Нима? А на мене ми се стори много любезен човек. И никак не ме претоварва с работа. За днес, да речем, ми е възложил само да изчистя обора, а то е работа за половин час най-много.

— Тъй ли си мислиш? Имаш грешка.

— Ба, аз съм чистил много пъти бащината си конюшня, та знам.

— Но тоя обор е малко по-друг. В него живеят огнени коне, железни крави и медни кози, едри като елени. Ако почнеш да чистиш обора, както си знаеш, на мястото на всяка лопата тор, която си изхвърлил, ще се явят десет нови. Ще се съсипеш от работа и пак не ще свършиш нищо. Тогава исполинът ще те изяде. Затова ти е дал такава мъчна работа.

— А как да я свърша?

— Ще ти кажа. Обърни лопатата и чисти с дръжката. Тогава торът ще се изгуби самичък.

— Благодаря ти. Ще направя, както ми казваш.

Той прекарал при момата целия ден. Приказвали си, шегували се. И двамата намерили, че са лика-прилика. Сгодили се и решили да избягат заедно и да се оженят. Когато се свечерило, момата напумнила на княза, че го чака работа. Той излязъл неохотно, ала нямало що да прави: трябвало да изчисти обора на исполина. По стар навик той почнал да гребе, както си знае, но видял, че за две-три минути торът нараснал и изпълнил обора чак до потона. И князът обърнал лопатата. Като почнал да чисти с дръжката, торът изведнъж се стопил и изчезнал кой знае къде. Оборотът светнал от чистота.

Щом си свършил работата, момъкът се върнал в стаята си и почнал да си тананика и подсвирква. Върнал се и великанът със своите кози, крави и коне.

— Е, как е? Очисти ли обора ми, юначе?

— Очистих го, но много мъчно — да си призная. Колкото чистиш, повече се мърси. Сякаш от земята никнеше тоя проклет тор. Едва преди малко успях да го изчистя.

— Изглежда, че не си го изчистил.

— Иди виж!

— Ще видя, разбира се.

Отишъл великанът в обора и се почудил: сякаш някой е измил пода — толкова бил чист. Върнал се и казал на ратая си:

— Ти, приятелю, навярно си приказвал с моята дъщеря — магьосницата. Тя те е научила как да очистиш обора. Сам не би се досетил никога.

— Дъщеря ти ли? Коя е тя, господарю? Хубава ли е, или грозна? Магьосниците са обикновено страшно грозни жени. Много бих искал да видя дъщеря ти.

— Ще я видиш по-рано, отколкото ти се иска — казал исполинът. Седнали да вечерят. Вечерята била разкошна; трябва да се признае, че тоя исполин обичал да си угажда.

На сутринта той отново извел своите добичета, а на ратая си поръчал да прибере коня му от ливадата и да го настани в обора.

— За днес нямаш друга работа. Щом доведеш коня, свободен си. Но пак ти казвам, че не бива да влизаш в ония стаи. Не ме ли послушаш, ще те убия: такъв е моят закон.

— Много са ми потрябвали твоите стаи! — рекъл момъкът. — Никак не любопитствам да узная какво има вътре.

— Тъй казваха и други преди тебе, но престъпиха заповедта ми и платиха за своето непокорство с главите си. Отваряй си очите! Аз съм много добър господар и при мене ще научиш много нещо, което друг не би можал да ти каже, само ако ме слушаш.

Когато исполинът излязъл, момъкът си рекъл:

— Разбира се, че ти си много добър господар, но почва да ме хваща страх от добротата ти. Предпочитам да прекарам един час при момата, отколкото цял ден при тебе. Най-сетне въпреки твоята забрана, мисля, че имам това право, защото ако ти казваш, че ти била дъщеря, аз мога с по-голямо право да кажа, че ми е годеница.

Той отминал стаите с котлите и влязъл в оная, дето била княгинята.

— Добро утро, миличка.

— Добро утро, миличък. За днес каква работа ти отреди нашият господар?

— Слава богу, днес работата е съвсем лесна: за пет минути ще я свърша. Поръча ми само да му доведа коня от ливадата и да го вържа в обора.

— Ама че лесна работа! Ти не можеш направи това.

— Че защо? Малко ли коне съм обуздавал при баща си? Да не мислиш, че е кой знае какво изкуство? Такива луди коне съм обуздавал, че всички ми са се чудили.

— Вярвам, миличък, но тоя кон не е като другите. Когато те види, че се приближаваш до него, той ще се затича право към тебе и ще почне да изригва от устата и ноздрите си пламъци, които изгарят като пламтяща смола. Ще станеш на въглен.

— Хайде де! Че нима има такива коне?

— Други няма, но тоя е такъв. Той е най-младият жребец от огнените коне на великана.

— Какво да направя тогава? Няма ли средство?

— Има. Ще вземеш ей оная юзда, която виси там, зад вратата, и още отдалече ще му я метнеш на главата. Тогава конят ще се укроти изведнъж. Дето щеш го води после.

— Много ти благодаря, миличка. Тъкмо тъй ще направя.

И тоя ден момъкът прекарал при момата. Той забравил, че исполинът му е възложил работа. Ала когато почнало да се свечерява, девойката му напомнила, че трябва да доведе коня, защото великанът скоро ще се върне.

Князът взел юздата и отишъл на ливадата. Конят, щом го видял, се затичал към него. От ноздрите и устата му излизали дълги зелени пламъци, а очите му горели. Той цял пръхтял и скърцал със зъби, сякаш се готви да разкъса княза. Но момъкът го дочакал да се приближи със зинала уста и му хвърлил зъбалеца на юздата между зъбите. Всичко било свършено. Конят се спрял. От ноздрите му не излизал вече огън. Той погледнал покорно княза. Лесно било да го отведе в конюшнията.

Ратаят се върнал и почнал да се разхожда по стаята, подсвирквайки си от удоволствие. Скоро след това се прибрал и исполинът.

— Вкара ли коня в обора, юначе?

— Вкарах го, господарю, но с много голяма мъка. Че то не е кон като кон, ами огнена буря. Страшна работа! Откъде имаш такъв кон? Той щеше насмалко да ме превърне на пепел. Добре, че ми дойде на ум да му хвърля юздата отдалече в устата.

— Истина ли казваш? Доведе ли го?

— Разбира се, господарю. Върви, та виж!

— Ще отида.

Влязъл исполинът в обора. Конят бил наистина там. Той ядъл кротко ечемик. Върнал се великанът в стаята и казал на ратая си:

— Ти май си се срещал с моята хубава дъщеря, магьосницата. Друг никой не би можал да ти даде такъв ум. Само тя знае какво правят конете ми и как се обуздават.

— Ба, за много прост ме мислиш, ако смяташ, че не бих могъл да обуздая един кон, какъвто и да е той. Но да си кажа право — аз почнах

много да любопитствам: иска ми се да видя твоята дъщеря, за която говориш вече два пъти. Отведи ме при нея най-сетне!

— Бъди спокоен! Ще те отведа, дори по-рано, отколкото би желал.

На другата сутрин великанът пак подкарал козите, конете и кравите си, а на момъка рекъл:

— Тоя ден ще ти дам още по-лесна работа, за да видиш при колко добър човек си попаднал.

— Надявам се, господарю. Аз вече разбрах твоята голяма доброта. Ти си добър като някой светия. Каква работа ще ми дадеш?

— Ще отидеш в пъкъла и ще ми донесеш оттам горящо съкровище. Като направиш това, можеш да се излежаваш, колкото ти душа иска. Разбери най-последно, че няма да намериш никъде по-добър господар от мене.

— Това е съвсем право, господарю, ала кажи ми как да отида в пъкъла? Ако мислиш, че ме е страх от дяволите, имаш грешка. Но аз не знам кой път води натам.

— Кой път ли? Не знаеш ли, че всички пътища водят към пъкъла?

— Виж, това не знаех. Пръв път го чувам.

Когато исполинът си тръгнал, князът почнал да се разхожда насам-натам и да си дума угрижено:

— Че си добър, добър си: в това не може да има никакво съмнение. Но ти ми даваш да върша много трудни работи. Откъде се сети да ме пратиш чак в преизподнята — да ти нося оттам пламтящо съкровище? Много ми е притрябвало твоето съкровище! Виж, по-скоро бих отишъл при моята годеница. Когато съм край нея, времето минава много бързо и приятно. А дали ще отивам изобщо в пъкъла, това не мога още да кажа.

Той влязъл при годеницата си. Тя го запитала каква работа му е възложил тоя ден исполинът.

— Остави се, миличка! Кара ме да му донеса някакво горящо съкровище чак от пъкъла.

— Как мислиш да направиш това?

— Никак не мисля да го направя. Преди всичко не знам как да отида в пъкъла.

— Не, ти трябва да отидеш и да донесеш горящо съкровище. Иначе исполинът ще те убие още довечера.

— Но преди всичко не знам по кой път се отива в пъкъла.

— Ще ти кажа. Ти ще отидеш при скалите, които са отвъд ливадата. Ще видиш там един железен боздуган. Ще го вземеш и ще удариш най-високата скала. Тя ще се пукне и ти ще влезеш през пукнатината. Като повървиш навътре, ще те срещне червен човек, който бълва огън. Ти ще се пазиш да го не погледнеш в лицето. Като те запита защо си дошъл, ще му кажеш, че те праща исполинът да му отнесеш горящо съкровище. После той ще те запита колко искаш, а ти ще му отговориш: „Колкото мога да понеса.“ Това е то.

— Добре, благодаря ти, че ме научи. Ще постъпя, както ми казваш.

Денят минавал в сладки приказки. Но когато почнало да се свечерява, момата казала на годеника си, че е вече време да изпълни поръчката на исполина. Момъкът отишъл при скалите и направил каквото му била казала девойката. Когато влязъл в подземието и срещнал червения човек, навел си очите, за да го не погледне в лицето. Тогавя човекът престанал да бълва пламъци и запитал княза какво желае.

— Аз съм ратай на исполина — рекъл момъкът. — Моят господар ме праща да му отнеса горящо съкровище.

— Ще ти дам — рекъл червеният мъж. — Кажи ми само колко искаш: много ли, или малко?

— Ни много, ни малко: тъкмо колкото мога да понеса.

— Добре, че не поиска цял товар. Другите преди тебе правеха тъй и съкровището ги изгаряше. Ти си разумен. Ела след мене.

Червеният мъж отвел княза във вътрешността на планината. Там имало огромно езеро с разтопено злато. Наизлезли малки червени човечета. Мъжът им заповядал да отмерят на момъка толкова злато, колкото би могъл да понесе.

— Той е силен — рекли джуджетата. — Може да понесе и цял товар.

— Не — рекъл мъжът, — не е чак дотолкова силен. Гледайте да го не претоварите.

Напълнили една торба с течено злато и я дали на княза. Тя тежала доста, ала момъкът можал да я носи. Вдигнал я и я отнесъл в двореца.

Дошъл великанът.

— Ходи ли в пъкъла, юначе?

— Ей сега се върнах оттам, господарю. Цял ден съм се лутал, додето намеря пътя.

— Ами донесе ли горящо съкровище?

— Донесох, но много си изпатих, господарю. Защо не ми каза, че имало пазач, който бълва пламъци?

— Къде остави съкровището?

— Ето го там, пред вратата.

Великанът излязъл да види съкровището. Торбата била тъй препълнена, че — като я развързал — златото потекло от нея.

— Ти навярно си приказвал с моята дъщеря, юначе — рекъл той на княза. — Никой друг не би могъл да ти посочи пътя към пъкъла и да ти каже какво да направиш, като отидеш там.

— С твоята дъщеря ли? Кога най-сетне ще ме удостоиш с честта да видя твоята дъщеря, за която приказваш всеки ден? Постоянно слушам да ми се говори за нея, а още не съм я видял.

— Утре ще я видиш.

— Наистина ли, господарю?

— Наистина. Ще те отведе при нея още утре.

— А защо не днес?

— Защото днес имам богата вечеря.

— Не разбирам какво искаш да кажеш.

— Утре ще разбереш.

На другата сутрин великанът отвел момъка при княгинята магьосница.

— Дъще — рекъл, — ще ми заколиш овена и ще го свариш в най-големия котел. Ти се досещаш за кой овен ми е думата. Щом се свари чорбата, ще ме извикаш.

И той легнал да спи на пейката. Сънят му бил дълбок. Исполинът хъркал толкова силно, че се разтърсвала цялата земя. Момата направила знак на княза да мълчи. После взела ножа, който ѝ бил донесъл исполинът, и с него порязала кутрето на княза. От пръста капнали три капки кръв на пейката. След това девойката насъбрала всички скъсани обувки и ремъци, що имало в двореца, и ги турила в котела да врат. Най-после взела шепа златен пясък, буца каменна сол, стъкло с вода, една златна ябълка и два златни лешника и направила

знак на момъка да тръгне с нея. Те излезли от замъка и бързо се запътили към оная страна, дето се намирала столицата на царя. Стигнали до морето. Момата духнала едно гълъбово перо, което видяла на брега; то паднало във водата и се превърнало на кораб. Качили се и заплували по морето.

В това време исполинът още спял. Трябва да знаете, че исполините спят дълго. Но колкото дълго и да спал, най-последно се събудил, протегнал се на пейката и попитал — още сънен — момата:

— Готова ли е чорбата?

— Току-що сложих месото — отвърнала първата капка кръв.

Исполинът се обърнал на другата страна и заспал отново. Тоя път сънят му бил по-къс, защото му се ядяло. Събудил се и запитал отново:

— Още ли не е станало ястието?

— Ври, ври. Скоро ще стане — отговорила втората капка кръв.

Великанът заспал пак. Той бил спокоен, защото си мислел, че магьосницата е заклала княза и го е сложила в котела; уверен бил, че чува нейния глас, а не гласа на омагьосаната кръв.

Като поспал още малко, той запитал в просъница:

— Не стана ли най-сетне тая проклета чорба? Докога ще я чакам?

— Готова е, готова — обадила се третата капка кръв.

Великанът станал и почнал да си търка очите, защото не видял в стаята никого. Повикал момата, но ничий глас не му се обадил.

— Ах, тая непослушна мома! — рекъл той. — Не я свърта на едно място. Пак е излязла някъде. А преди малко ми се обади.

Той взел една лъжица и гребнал от чорбата, както вряла още на огъня.

— Ех, че жилаво месо! Никога не бих си помислил, че месото на князете е толкова тегаво. И къде са костите? Аз обичам да смуча сварен мозък.

Дълго бъркал той в котела, но не видял ни една кост. Тогава разбрал, че са го измамили, защото и в стаята не се виждали никъде човешки кости. Великанът скочил и отишъл в конюшната. Яхнал се на она кон, който бълвал пламъци, и се впуснал да гони избягалите. Конят бил толкова бърз, че скоро стигнал до морето. Князът и княгинята още

плували със своя кораб и великанът ги видял. Неговият кон обаче се боял от вода.

— И това ще се нареди — си казал спокойно исполинът. И надал силен вик, та го чули чак отвъд морето: — Ей, моресмукачоооо! Ела тук, по-скоро ела тук!

Дошъл един от слугите на великана: той бил едър, кормест, с голяма уста.

— Я изсмучи морето, да мина отвъде!

Моресмукачът легнал на брега, поел три глътки и изсмучал морето: водата намаляла дотолкова, че исполинът можел вече да нагази с коня си. Той полетял да гони избягалите и скоро щял да ги настигне. Но момата хвърлила буцата сол и отведнъж се явила огромна планина, която преградила пътя на великана. Той се спрял. Моресмукачът не можел да му помогне. Ала исполинът имал и други слуги. Спрял се с коня и извикал, колкото му глас държи:

— Скалопробивачоооо! Ела по-скоро, ела по-скоро!

Дошъл един висок и сух мъж, който носел голям свредел.

— Какво ще заповядаш, господарю?

— Пробий по-скоро тая планина, за да мога да мина с коня през нея!

Скалопробивачът почнал да работи. Скоро планината била пробита. Исполинът минал през прохода и видял, че момата и момъкът са вече близо до другия бряг. Той щял да ги настигне, но княгинята изсипала водата от стъклото и морето се напълнило пак. Конят на исполина почнал от яд да бълва силни пламъци, ала водата ги гасяла, а това го ядосвало още повече. Той побеснял и хвърлил господаря си в морето. Заедно с него се удавил и той.

Момъкът и момата излезли на брега и седнали да си починат. След няколко дни път те стигнали до една гора. Отвъд нея била столицата на царя. Посред гората князът казал на годеницата си:

— Близо сме до бащиния ми дворец. Но за княз като мене и за княгиня като тебе не е прилично да отидем там пешком, и то такива одърпани-опърпани от дългия път. Ще те скрия тук, в гората, и ще отида да докарам колесница с осем коня, да се качиш на нея. Ще ти донеса и празнична премяна, да се облечеш, та да не ни се смеят хората. Най-много ме е страх от братята ми, каквито са подигравачи! Аз ще се върна подир два-три часа.

— Моля ти се, не прави това! — рекла момата. — Щом стигнеш в бащиния си дворец, ти ще ме забравиш.

— Как мога да те забравя? — викнал момъкът. — Че нали ти ми спаси живота? Нали заедно прекарахме толкова несгоди и се борихме с толкова пречки? И нали толкова се обичаме? Мога ли да те забравя?

— Ако много настояваш — рекла момата, — върви в двореца, но недей приказва с никого. Върви право в конюшната и впрегни колесницата, па препусни бързо насам. Хората са любопитни. Твоите близки ще те наобиколят и ще почнат да те разпитват, обаче ти се престори, че не ги и виждаш. И — главното е това — недей хапва ни хапка от онова, което ще ти дадат, каквото и да е то. Както си ме слушал досега, послушай ме и тоя път.

— Разбира се, че ще те послушам. Ще направя тъкмо тъй, както ми казваш.

Но когато князът пристигнал в двореца, оказало се, че най-големият му брат ще се жени в същия ден. Дворецът бил пълен с гости. Всички наобиколили княза и почнали да го разпитват къде се е губил толкова време. Те били уверени, че е побързал да дойде за братовата си сватба, и го повели към двореца. Ала той се правел, че не ги забелязва. Отишъл в обора, изкарал конете и почнал да ги впряга. Като видели, че не ще принудят брата си да влезе в двореца, князете заповядали на слугите да му изнесат на двора най-хубавите ястия и пития, дано го задържат за сватбата. Момъкът обаче не пожелал нито да хапне, нито да пийне. Тогава братовчедката на булката — млада и хубава девойка, която харесала княза още щом го видяла — търкулнала една ябълка и казала:

— Ти си навярно огладнял и ожаднял от дългия път. Като не щеш нищо друго, вкуси от тази ябълка. Виж я каква е червена!

— Вземи, вземи ябълката! — викнали братята му. — Недей оскърбява поне това момиче, както оскърби нас! Бива ли княз да постъпва така?

Момъкът взел ябълката и хапнал от нея, колкото да угоди на момичето. Но още подир първата хапка забравил отде иде и защо е дошъл. Забравил и княгинята, и обещанията си, и великана, и всичко друго. Той изял ябълката, усмихнал се на гостите и на братята си и ги изгледал като човек, който идва на себе си. Погледнал конете и колесницата и запитал:

— Защо са тук тия коне и тая колесница?

— Че и ние се чудим какво ти беше хрумнало да ги извеждаш — рекли братята.

И те заповядали на слугите да вкарат конете обратно в обора, а брата си отвели в двореца. Той ял, пил и се веселил с гостите: разказвал им за своите приключения, но за онова, което се е случило в двореца на исполина, не казвал и дума, защото не си спомнял за него. Сватбените тържества продължили цяла седмица. През това време князът се навъртал все около момичето, което му било търкулнало ябълката. Работата стигнала дотам, че той го обикнал и казал на баща си, че иска да се ожени за него.

А княгинята магьосница седяла в гората да чака годеника си. Чакала го чак до вечерта, но той не дошъл. Тя разбрала, че е станало онова, от което се бояла. Тръгнала сама към града. Вървяла, вървяла и изгубила пътя, защото било много тъмно. По едно време видяла в далечината светлина. Запътила се натам. Стигнала до някаква колиба и потропала. В тая колиба живеела една баба — вещица, зла, стара и грозна. Подала се тя на вратата, озъбила се на момата и я запитала какво иска.

— Моля те да ме пуснеш да пренощувам в колибата ти тая нощ. Тръгнах към царския град, но изгубих пътя.

— Като си го изгубила, върви го намери! — викнала вещицата злобно и поискала да хлопне вратата.

— Моля ти се, бабичко, пусни ме! Ще ти шетам и ще ти заплатя за гостоприемството.

— От шетане нямам нужда, а колкото за платата — приемам я. Колко ще ми платиш?

— Пари нямам, бабичко, но ще ти дам една златна ябълка и два златни лешника.

— Добре. Влез тогава!

Колибата била мръсна като кочина. Момата не можела да търпи мръсотия. Щом влязла, взела метлата и почнала да мете и разчиства. Вещицата се развикала по нея:

— Какво правиш? Кой ти позволи да метеш? Ти ще ми разбъркаш покъщнината. Спри, че ще те бия!

— Защо крещиш, бабичко? Ще изчистя колибата, та да заприлича на къща, дето живеят хора. Как можеш да търпиш такава

мръсотия?

И тя обърнала метлата наопаки, па почнала да мете с дръжката ѝ. Тутакси всичката смет изчезнала и колибата светнала от чистота. Бабата разбрала, че гостенката е магьосница. Тя се ядосала още повече, но не посмяла да удари момата, а само крещяла и махала с ръце. Княгинята се правела, че нищо не вижда и не чува. Момата хвърлила в огнището златния пясък, пламнал силен златист огън осветил ярко колибата и тя изведнъж се позлатила отвътре и отвън.

Като видяла това ново чудо, вещицата се разядосала дотолкова, че ѝ идело да излезе от кожата си. Тя побягнала от колибата, но в бързината забравила да си наведе главата и си ударила челото в горния праг. Паднала и вече не станала. Момата я довлякла до огнището и я хвърлила в огъня. От вещицата не останало нищо, защото си била продала душата на дявола.

На сутринта минал през гората кметът. Като стигнал до златната колиба, почудил се. Отде и кога е изникнала такава разкошна колиба всред гората? Влязъл вътре и видял една много хубава мома, че седи и плете златни дантели, които украсява с бисерни низи. Това го зачудило още повече. Кметът се ухилил до уши и започнал да разпитва любезно момата коя е и отде е дошла в неговата община. Защото той не забравил да ѝ каже, че е кмет на царския град. Момата му се усмихвала, но не отговаряла на въпросите му. Дали е няма тая хубава мома? Ех, най-сетне и няма да е, та какво от това? Кметът би могъл все пак да се ожени за нея.

И той ѝ казал:

— Моме, ти си много хубава. Искам да се ожения за тебе.

Тогава чак момата се обадила:

— Имаш ли пари? Ти виждаш, че живея в златна колиба. За мене може да се ожени само мъж, който има много, много пари.

— Пари ли? Че как може кмет да няма пари? Аз имам повече, отколкото мислиш. Цяла торба с жълтици имам. Да ги донеса ли?

— Донеси ги!

Кметът се затекъл до дома си и нарамил торбата с жълтиците. Те тежели толкова много, че той трябвало да се спира честичко, за да си почива. Па и не бил твърде млад, ако искате да знаете. В колибата той стигнал чак вечерта. Стоварил торбата в един кът и седнал да се отмори.

Момата го гледала и му се усмихвала. Когато се стъмнило съвсем, тя приготвила вечеря и сложила трапезата. Нахранили се.

— Сега е време да си вървиш — рекла девойката на кмета.

— Какво каза? Да си вървя ли? Та нали ще се омъжиш за мене? Аз мисля да преспя тук, в колибата, като твой годеник.

— Не — рекла княгинята. — Ние не сме още годеници.

— А защо ме накара тогава да ти донасям торбата с жълтиците?

— Аз не съм те карала. Ти сам пожела да ги донесеш, за да видя колко си богат. Но най-сетне, ако искаш да преспиш в колибата, и това може, ала ще легнеш ей там, на пода, а аз ще спя на леглото.

Легнали, както казала момата. По едно време тя се обадила:

— Трябва да разбъркам огъня в огнището — рекла — и да сложа две-три дръвца. През нощта става много студено.

— Чакай, чакай! — казал кметът. — И аз мога да свърша тая работа.

Той скочил и се затичал към огнището.

— Намери ли ръжена? — попитала го княгинята.

— Намерих го. Ей го в ръката ми.

— Държиш ли го?

— Държа го.

— Дай Боже да го държиш цяла нощ и той да те държи, и пепел и сажди да летят по главата ти чак додето се съмне!

Като рекла това, тя заспала спокойно. А кметът, както бил застанал пред огнището, тъй си и останал, сякаш се е вкаменил. Ръженът го стискал и не пускал, а гореща пепел и сажди летели към него и се лепели по главата му. Той заприличал на дявол. Почнал да се моли, да плаче, да заплашва момата, но тя не се обаждала: спяла и не чувала. Съмнало се. Момата продължавала да спи. Кметът изпуснал ръжена и търтил да бяга, колкото му нозе държат. Забравил и торбата с парите. Който го срещне, прихвал от смях, щом го види. По града се разнесла мълва, че кметът е полудял и се е търкалял в някое огнище, та е станал само сажди и пепел.

На другия ден минал през гората писарят.

И той се запрял в почуда — да погледа златната колиба, която блестяла всред гората. Почукал на вратата. Отворила му една хубава мома — толкова хубава, че очите му останали в нея.

— Или тя, или никоя — казал си писарят. И той паднал на колене пред момата. Замолил я да се омъжи за него.

— Ами пари имаш ли? Имаш ли много, много пари?

— О, стига да искаш пари! Пари имам повече от самия кмет, защото всички подкупи вземам аз. Да ги донеса ли — да видиш колко са много?

— Както щеш.

Писарят излязъл и се върнал чак вечерта с цял чувал жълтици.

— Да, ти си много богат, както се вижда — рекла княгинята. — Сложи парите в оня кът, па седни да вечеряме.

След вечерята се повторила историята с кмета. Писарят искал да преспи в колибата, а момата му казвала да си върви. Но той настоявал и тя му позволила да легне на пода, а сама легнала на леглото. Малко след това тя станала и рекла:

— Забравих да затворя вратата. През нощта ще задуха силен вятър.

— Недей става! — викнал писарят. — Ти си лежи, а аз ще затворя вратата. Аз съм по-близо до нея.

И той скочил и се затекъл към вратата.

— Хвана ли дръжката? — попитала го девойката.

— Хванах я.

— Дръж я здраво!

— Да, да, държа я.

— Да даде Господ и ти да държиш нея, и тя да държи тебе, и цяла нощ да се люшкате насам-натам, чак докле се съмне!

Като рекла това, момата заспала, а писарят почнал да се дърпа, но ръчката на вратата не го пускала. Тя го дърпала постоянно ту насам, ту нататък и той трябвало да тича подире й. Отначало това било само уморително. Ала по едно време вратата страшно се разбесняла. Тя започнала да дърпа писаря с голяма сила и да го удря о стената. При всеки удар на главата на писаря израствала по една голяма краставица или му се смазвал носът, или му се навяхвала някоя от ръцете, както се пазел от стената. Най-напред той проклинал момата, после почнал да я заплашва, а най-сетне — като не помогнало нищо — разплакал се и започнал да се моли. Но никой не го чувал. Тъй минала нощта. Чак на сутринта, когато се съмнало добре, вратата го пуснала. Той бил смазан. Цялото тяло го боляло: никъде нямал здраво място.

Забравил и чувал с жълтици, и годеница, писарят побягнал презглава от колибата. Той тичал толкова силно, като че го гонят триста дявола или като че му плащат по сто жълтици на крачка. Само едно гледал той: да избяга по-далече от проклетата врата, с която е танцувал цяла нощ бесен танц. Който го срещне, превивал се от смях. Никога не били виждали писаря да тича като луд. И лицето му било тъй изранено, сякаш са го тъпкали сто коня и двеста магарета.

На третия ден минал през гората съдията. И той се зачудил на златната колиба, а още повече — на хубавата мома. Такава хубавица съдията не бил виждал и не вярвал, че може да има на света подобна хубост.

Като поздравил любезно момата, той я запитал коя е и откъде е пристигнала.

— Питам — рекъл, — защото в нашия град и в цялото ни царство, дето аз съм най-главен от всички най-главни съдии, па и по цялата земя, едва ли има друга хубавица като тебе. Дори да ти кажа право — аз бих се съгласил да се ожения за тебе, макар че живееш в колиба, па била тя и златна.

— А имаш ли пари?

— То се знае. Толкова много имам, че едва ли бих могъл да ги донеса сам. Но ще се опитам. Ей сега отивам.

Жълтиците на съдията били наистина твърде много. Те били повече от кметовите и писаревите заедно. Донесъл ги късно вечерта, защото трябвало да си почива на много места. Седнали да вечерят. След вечерята се повторила историята с кмета и писаря. И съдията поискал да пренощува в колибата. Момата отстъпила най-сетне, но му казала да легне на пода. Той не заспивал. И тя не заспивала. По едно време станала и рекла:

— Забравих да вкарам телето в колибата. През нощта може да дойдат вълци да го изядат. А то е добро теле: силно е като слон. От сто коня е по-силно.

— О, не се безпокой! Аз ще го доведа. Ти си лежи! Бива ли да ставаш за такава дребна работа?

— Добре, доведи го, ала трябва да го хванеш за опашката. Когато го хванеш, обади се.

По едно време съдията извикал:

— Хванах телето за опашката. Да го вкарам ли в колибата?

— Държиш ли го добре?

— Държа го, яко го държа.

— Дай Боже и ти да го държиш, и то да те не пуска, и да тичате двамата по гори и поля, додето се развидели!

Телето и съдията полетели по гората, през дървета, храсти и камъни, през скали, блата и реки, а после — по полето — през мочури, копривак и трънак. Той падал, ставал, търкалял се; отново се изправял и се мъчел да се спре, но телето го мъкнело с голяма сила и не му давало да си почине дори и един миг. Когато почнало да се развиделява, съдията бил смазан, всичката му тлъстина се била стопила, ръцете и нозете му били станали на клечки, той заприличал на сянка. Телето го пуснуло и си отишло в колибата. А той побързал да се прибере вкъщи, додето не са го видели хората. Но градът бил далече, па и съдията едва мъкнел изранените си крака. През града трябвало да мине тъкмо когато имало най-много хора по улиците. Станал за посмешище на всички.

Настъпило време да се жени царският син — най-малкият — за братовчедката на братовата си булка. Младоженците се качили на колесницата и потеглили за църква. Но още не излезли от двора, счупила се оста. Трябвало да слязат, за да се поправи колесницата. Дошли колари и се запретнали да сменят оста. Сложили нова ос, ала и тя се счупила. Сложили друга, трета, четвърта, но нищо не помагало: ни една ос не можала да издържи. Каквото дърво и да вземат, все се оказвало крехко.

— Дявол да го вземе! — викнал главният придворен колар. — Кой ни е направил магия, та се чупят тия оси? Досега не е ставало толкова нещо. Съвсем здрава ос туриш — счупи се. На какво прилича това?

Гостите наизлезли да гледат. Времето минава, а колесницата все още стои непоправена. Кметът, който бил между поканените, излязъл и казал на княза:

— Всред гората има златна колиба. В нея живее хубава мома; доколкото съм чувал — магьосница. Тя има един ръжен, ама какъв ръжен! Страшно яка работа! Поискайте й го! Ако го сложите на колесницата, и двеста дявола не могат го счупи: толкова е здрав.

Пратили хора да искат ръжена от момата. Тя им го дала, сложили го вместо ос и той издържал. Колесницата потеглила. Ала тъкмо

излезли от двореца, счупило се дъното на колесницата. Спрели отново. Почнали пак да поправят. Но и тоя път всички дъски, които слагали за дъно, се пробивали или спуквали. Тръгне ли колесницата, отведнъж — „праааас!“ — дъното се пуква и княгинята пропада до пояса си в колата. И смешно, и жално.

Какво да правят? Коларите се отчаяли. Тогава писарят, който бил поканен заедно с кмета, казал:

— В същата златна колиба, дето живее оная мома, има такава яка врата, че никога не би се счупила. От нея направете дъно!

Князът пратил да искат вратата. Момата я дала. Направили дъно на колесницата и то не пропаднало, нито се спукало, нито се счупило. Князът и княгинята се качили и колесницата тръгнала. Но ето ти друга беда. Конете скоро-скоро се изморили. Спрели. Стоят и не мърдат. Оказало се, че златната врата и златният ръжен тежат. Напрегнали шестте коня, а на тяхно място впрегнали нови осем, обаче колесницата не тръгнала. Впрегнали още два, още четири, и те не могли да я потеглят.

Ужасна работа! Коларят шиба конете, а те — дванадесет на брой — не могат да мръднат колесницата — какво да се прави сега? Време няма, почва да се мръква. Хората начеват да си шепнат и да се подсмиват. Най-последно съдията се изстъпил и казал:

— Оная същата мома, която даде вратата и ръжена, има едно теле, но то не е теле като теле, ами е силно като някой слон. Ще потегли колесницата, дори ако тежи колкото цяла планина.

— Ти подиграваш ли се? — викнал князът. — Как ще отида на църква, и то за да се венчавам, на колесница, теглена от теле? Ще стана за смях на света.

Съдията се засрашил и не казал вече дума. Опитали нови чифтове коне, но и те се оказали слаби. Нямащо да се прави: трябвало да пратят за телето. Отишли двама царски хора и помолили момата да им го даде. Тя се съгласила. Отвели телето. Щом го впрегнали, колесницата полетяла толкова бързо, че тия в нея не можали да си поемат дъх. Тя се носела по земята, издигала се във въздуха, подскачала. Като стигнала до църквата, колесничарят не можал да я спре. Телето тичало около църквата и мъкнело колесницата. Трябвало да се съберат много хора, та да го уловят за поводите и да спрат колесницата. Ала когато князът подал ръка на момата да слезе, тя

се подхлъзнала по златното дъно и паднала, та си счупила крака. Венчавката трябвало да се отложи. Върнали се в двореца. Тоя път колесницата летяла още по-бързо. Ранената княгиня паднала в несвяст.

Макар че сватбата била отложена, царят не можел да изпрати гостите си току-тъй. Трябвало да ги нагости. При това всичко било готово за угощение. Всички навлезли в голямата трапезария. Князът казал на баща си, че трябва да поканят и оная мома от златната колиба, защото тя им дала ръжена, вратата и телето.

— Да, трябва — съгласил се царят. — Ние сме длъжни да я поканим от признателност.

И той пратил петима свои хора да поканят момата. Но девойката им казала:

— Поблагодарете от мое име на царя и му кажете, че няма да отида на вечеря, ако не дойде да ме покани сам той.

— Може ли такава нещца? — рекли зачудени придворните. — Къде се е чуло и видяло сам царят да кани лично гости?

— Че защо да не кани?

— Защото царят е цар. Той е най-голям в цялото царство. Той стои най-високо.

— Тъй ли? Всеки стои най-високо в своята къща. Когато трябваше на царя ръжен, прати да искат от мене; дадох му ръжен. Когато прати да искат врата — и врата му дадох. Теле поиска — пратих му и теле. Не е ли редно сега сам да дойде да ми благодари? Ако той се смята за голям, аз смятам себе си за по-голяма. Тъй му кажете.

Станало нужда царят сам да покани момата. Тя отворила златната ябълка, извадила от нея златна премяна, облякла се и седнала да чака царя. Той дошъл и я поканил на угощение. Тя отишла с него.

Като влезли в трапезарията, всички се загледали в момата. Тя била не само най-хубава от всички моми и жени, но и най-богато облечена. Царят й дал място до най-малкия си син, нейния годеник, който я бил забравил. Когато се свършила вечерята и веселите гости почнали да се шегуват, князът запитал момата не знае ли и тя някоя шега.

— Знам — рекла тя.

При тия думи извадила празната златна ябълка, от която била измъкнала премяната си, и я сложила на масата. После търкулнала

двата лешника. Те се превърнали тутакси на петел и кокошка, които почнали да се бият и кълват заради ябълката.

Всички наскочили да гледат тая смешна борба между петела и кокошката. Царският син казал:

— Какво ли има в тая златна ябълка, та се бият за нея?

— Какво ли? — рекла момата. — Нищо. Ябълката е празна.

— Тогава петелът и кокошката са много глупави.

— Тъй ли мислиш? — казала момата. — Да ти кажа тогава своята шега. Имаше едно време един момък и една мома. Те бяха попаднали в двореца на един исполин магьосник. Да знаеш каква борба водиха, докато успеят да избягат от неговия дворец! Момата на четири-пет пъти спаси живота на момъка, излагайки собствения си живот. Те минаха едно море, цяло море минаха — онова море, дето потъна грозният исполин — и се спасиха, но — защо? За да се забравят след това. Не прилича ли тая борба малко нещо на борбата между петела и кокошката за една празна, макар и златна ябълка?

Чак тогава момъкът си спомнил всичко. Радостта му била неизказана. Той познал момата, своята годеница.

— Слушайте, скъпи гости — рекъл, — да ви разкажа подробно историята с тоя момък и оная мома, за които спомена нашата гостенка, моята годеница.

И князът им открил, че оная момък е сам той. Разказал подробно всичко, що му се случило в двореца на великана, па и онова, което станало отпосле, когато избягали с момата. Още на другия ден направили сватба, но сега булка била момата от златната колиба, княгинята магьосница. Кметът, писарят и съдията били също между гостите, ала гледали да не ги види булката — да не би да ги познае. Страх ги било, че тя ще разкаже на всички как са идвали при нея да я искат за жена и какво ги е сполетяло отпосле. Но невестата била толкова щастлива, че ги и не забелязала.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.